

וירא, המדור - הגיגים, ד"ר חזות גבריא

ניסיון מאוזן?

האם הכוחות הפנימיים שהורו לאברהם להקריב את בנו היו חזקים באותה מידה לכוחות שהתנגדו לכך? האם אברהם אבינו היה במצב המתחייב מן הבחירה החופשית, דהיינו, כוחות מאוזנים להפליא? ומזוית אחרת, מדוע מגדירה התורה באופן מפורש דווקא צווי אלוקי זה בשם ניסיון? האם המציאות הקשה בפניה עמדו לפניו לוט והגר לדוגמה, אינה קשה דייה כדי להיקרא אף היא ניסיון?

אירועי לוט והגר יכולים לכאורה ליגמד את ניסיונו של אברהם במידת מה, שהרי יכול היה אברהם לשופטם ולהעריכם ומהם להסיק כי בסופו של דבר יתרחש נס בעניינו כפי שהתרחש בעניינם! הבה נבחן זאת.

לוט, בניסיון להציל את אורחיו מידי אנשי סדום מציע: הַנְּהִיָּא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אִישׁ אוֹצִיָּאָה־נָּא אֶתְהוֹן אֲלֵיכֶם וְעָשׂוּ לָהֶן פְּטוּב בְּעֵינֵיכֶם רַק לְאֲנָשִׁים הָאֵל אֶל־תַּעֲשׂוּ דְבַר כִּי־עַל־כֵּן בָּאוּ בְּצַל קִרְתִּי: בסופו של דבר הוא מפקיר את בנותיו כדי לקיים מצוות הכנסת אורחים ב'רמה הגבוהה' האפשרית!!! האם זה אינו ניסיון?

גם הגר עמדה בפני מציאות קשה וכואבת: וְתִלְךָ וְתֵשֵׁב לָהּ מִנְּגַד הַרְחֵק כְּמִטְחָי קִשֶׁת כִּי אָמְרָה אֶל־אַרְאֶה בְּמוֹת הַיָּלֵד וְתֵשֵׁב מִנְּגַד וְתֵשֵׂא אֶת־קִלְעָה וְתִבְךָ. ומי 'אשם' במציאות זו? אברהם ושרה שגירשו אותה! ובעקיפין, האל שהורה לאברהם לשמוע לכל אשר תאמר לו שרה. האם זה אינו ניסיון?

ברם, בניסיון של אברהם אין 'מקדמי דרגות חופש תודעתי'. יש כאן צווי אלוקי מפורש וחד משמעי: וְיֹאמְרוּ קַח־נָא אֶת־בְּנֵיךָ אֶת־יִחִידְךָ אֲשֶׁר־אֲהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וְלִדְ־לְךָ אֶל־אַרְץ הַמִּזְרָח וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה.....

בערב הקודם למסע הגורלי להר המוריה, מגלה אברהם לחרדתו כי בטבלת ה'בעד' ו'נגד' אותה יצר בדמיונו לבחינת הציווי האלוקי, אין בטור ה'נגד' אף נימוק העומד בפני צווי אלוקי מפורש. נראה כי גודל הניסיון נמצא ביחס הפוך לגודל מרחב התמרון התודעתי שלו. המציאות הקשה בפניה עמדו לוט והגר אינה מתקרבת בשום פרמטר לניסיון בפניו הוא עמד. 'מקדמי דרגות החופש התודעתי' שלהם יכלו להצביע על מספיק סיבות מאזנות משום שלא היה כאן צווי אלוקי מפורש. המציאות ניתנת תמיד לפירושים שונים והפוכים, והם יכלו אילו רצו, ליצור טבלת 'בעד' ו'נגד' מאוזנת. מה שעמד אצל אברהם על הפרק היה מצד אחד 'זכות הבחירה החופשית' ומצד שני הציווי האלוקי המפורש שתכניו מנוגדים לתבונה האלוקית הנמצאת בבסיס 'זכות הבחירה החופשית'. כוחות ממש לא מאוזנים המגבירים את עוצמת הניסיון, ודוק.